

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ПСИХОЛОГІЯ
(Основи психології.
Вікова, педагогічна та спеціальна психологія)

підготовки   бакалавра

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальності

014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Освітньо-професійні спеціалізації
Середня освіта. Німецька мова
Середня освіта. Англійська мова

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компоненту Психологія (Основи психології. Вікова, педагогічна та спеціальна психологія) підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальностей: *014 Середня освіта (Мова і література (німецька))*, *014 Середня освіта (Мова і література (англійська))*, Освітньо-професійних програм: (спеціалізацій): *Середня освіта. Німецька мова, Середня освіта. Англійська мова,*.

Розробник: Остапйовський Олександр Ігорович, старший викладач кафедри педагогічної та вікової психології, кандидат психологічних наук, доцент

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри кафедри педагогічної та вікової психології Волинського національного університету імені Лесі Українки

Протокол № 3 від 5.10.2022 року

Завідувач кафедри проф. Ярослав ГОШОВСЬКИЙ

**I. Опис освітнього компоненту
Психологія (загальна)**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3	Спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))	Рік навчання __1__
ІНДЗ: немає	014 Середня освіта (Мова і література (англійська))	Семестр 1-ий
	Освітньо-професійні програми (спеціалізації) Середня освіта. Німецька мова	Лекції __20__ год.
	Середня освіта. Англійська мова	Практичні __16__ год
	Освітній ступінь бакалавр	
		Самостійна робота __48__ год.
	Консультації __6__ год.	

Психологія (Вікова, педагогічна та спеціальна психологія)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90/3	Спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))	Рік навчання <u> 1 </u>
	014 Середня освіта (Мова і література (англійська))	Семестр <u> 2-ий </u>
	Освітньо-професійні програми (спеціалізації) Середня освіта. Німецька мова Середня освіта. Англійська мова	Лекції <u> 20 </u> год.
ІНДЗ: немає	Освітній ступінь бакалавр	Практичні <u> 14 </u> год
		Самостійна робота <u> 50 </u> год.
		Консультації <u> 6 </u> год.
		Форма контролю: екзамен

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові **Остапівський Олександр Ігорович**

Науковий ступінь **кандидат психологічних наук**

Вчене звання -

Посада **старший викладач кафедри педагогічної та вікової психології**

Контактна інформація: тел. 0991984019, e-mail: Ostapiovskiy.Oleksandr@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. У освітньому компоненті Психологія («Основи психології», «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія») представлено теоретико-методологічні, практичні та вікові засади функціонування психіки та поведінки людини в нормі та з особливостями розвитку, психологічну специфіку освітньої діяльності.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою освітнього компонента Психологія («Основи психології», «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія») є формування у майбутніх спеціалістів сучасного уявлення про психічні процеси, психічні стани та індивідуально-типологічні особливості особистості та їх вікову динаміку; природу, причини та профілактику конфліктів; психологічну специфіку освітньої діяльності педагога.

Завданнями вивчення освітнього компонента Психологія («Основи психології», «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія») є теоретична та практична підготовка здобувачів знань з питань:

- предмету психології як закономірностей розвитку і виявлення психічних явищ у житті та їх механізмів;
- розвитку психіки;
- виникнення та історичного розвитку людської свідомості;
- становлення наукового розуміння психічних явищ;
- сутності особистості, її рушійних сил розвитку та ідейної спрямованості;

- психології пізнавальної діяльності особистості;
- емоційно-вольової сторони діяльності особистості;
- індивідуально-психологічних особливостей особистості.
- психології навчання і виховання;
- патопсихологічної характеристики психічних процесів та патопсихологічного розвитку як фактору девіантної поведінки.

3. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою (в усній і письмовій формах) на професійному рівні.

ЗК 3. Здатність до вираження національної культурної ідентичності, осмислення історії у контексті розвитку соціальних інституцій та груп, виявлення поваги до багатоманітності й мультикультурності у суспільстві; зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, техніки і технологій.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі для здійснення професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність вчитися, опановувати нові знання й застосовувати їх у практичних ситуаціях, використовуючи інформацію з різних джерел.

ЗК 7. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми, бути ініціативним і генерувати нові ідеї.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, толерантного та взаємоввічливого спілкування з представниками інших професійних груп із дотриманням професійної етики.

ЗК 10. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

Фахові компетентності (ЗК):

ФК 1. Здатність усвідомлювати структуру педагогічної науки та їх теоретичних основ.

ФК 5. Здатність планувати та організовувати освітній і виховний процес з урахуванням вікових, індивідуальних та соціально-психологічних особливостей, прогнозувати його результати, використовуючи різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

ФК 6. Здатність моделювати зміст навчання задля формування в учнів ключових компетентностей, добирати й ефективно використовувати сучасні методики й технології навчання.

ФК 7. Здатність користуватися наявними та створювати (за потреби) нові навчально-методичні матеріали, зокрема електронні освітні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

ФК 8. Здатність здійснювати об'єктивний контроль, оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ФК 9. Здатність розвивати в учнів критичне мислення та формувати ціннісне ставлення, використовувати стратегії роботи з учнями, які мотивують та сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності.

ФК 10. Здатність підтримувати осіб з особливими освітніми потребами та створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; обирати освітні технології виховання з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей розвитку і потреби учнів, а також забезпечити просування індивідуальними освітніми траєкторіями.

ФК 11. Здатність організовувати безпечний навчально-виховний процес, пропагувати здоровий спосіб життя; планувати й проводити години класного

керівника; організовувати виховні заходи, планувати виховну роботу в позашкільних закладах освіти, оздоровчих таборах.

ФК 12. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної та наукової діяльності: визначати індивідуальні професійні потреби, знаходити умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; виконувати наукові фахові дослідження з іноземних мов та методики їх викладання, а також оприлюднювати їхні результати.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Осмислює основні завдання педагога-вчителя, який володіє фаховими знаннями і здатен незалежно мислити, відповідально діяти та вирішувати професійні й практичні завдання у галузі освіти / педагогіки, пов'язані з викладанням німецької й англійської мов у закладах загальної середньої освіти для базової школи із застосуванням інноваційних підходів, доцільних методів і технологій зорієнтованого компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів.

ПРН 2. Вільно спілкується з професійних питань із фахівцями та нефахівцями (в тому числі представниками інших культур) державною та/або іноземними мовами усно й письмово з метою використання їх для організації й управління освітнім процесом.

ПРН 4. Аналізує можливості особистого професійного розвитку, визначає його оптимальний зміст і форми, здійснює моніторинг власної педагогічної діяльності, планує процес свого подальшого навчання й самоосвіти.

ПРН 5. Розуміє фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства; вміє зберігати й примножувати його моральні, наукові цінності і досягнення.

ПРН 6. Використовує різні види ораторських виступів, ефективно планує виступи та добирає матеріал, оперує методикою підготовки та виголошення промови, володіє основами техніки мовлення, вміє фахово вести розгорнутий

монолог/діалог та уміло застосовувати вербальні та невербальні засоби спілкування.

ПРН 7. Використовує інформаційні та комунікаційні технології для підбору доцільних форм, методів та засобів навчання, відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей учнів.

ПРН 8. Знає й розуміє систему мови і вміє застосовувати ці знання у професійній освітній діяльності.

ПРН 13. Здійснює управління процесом виховання; добирає методи й прийоми виховання; застосовує індивідуальну, групову та масову форми виховної роботи; вміє планувати й проводити години класного керівника, виконувати його обов'язки, організовувати виховні заходи, співпрацювати з сім'ями учнів, залучати активну громадськість до процесу виховання, здійснювати виховну роботу в позашкільних закладах освіти, планувати виховну роботу в оздоровчих таборах.

ПРН 14. Здійснює планування та організацію освітнього процесу з урахуванням психологічних і фізіологічних особливостей учнів, їхніх потреб та інтересів, а також специфіки навчального предмету.

ПРН 15. Використовує способи самозбереження психічного здоров'я, конструктивно та безпечно взаємодіє з учасниками освітнього процесу, запобігає конфліктам в освітньому процесі.

ПРН 16. Вміє взаємодіяти, враховуючи культурні та особистісні відмінності співрозмовників, принципи недискримінації й поваги до відмінностей та підходів, визначених цілями сталого розвитку.

ПРН 17. Створює умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища, здійснює педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами.

ПРН 18. Дотримується під час навчально-виховного процесу нормативно-правових актів у галузі освіти, рекомендацій зі збереження здоров'я школярів.

ПРН 19. Ефективно організовує освітній процес відповідно до вимог законодавства, застосовує різні види та форми навчально-пізнавальної діяльності учнів, раціонально використовуючи навчальний час; обирає освітні технології виховання відповідно до цілей і завдань сучасної освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					Форма контролю/ Бали
		Лекц.	Практ.	Конс.	Сам. роб.		
1	2	3	4	6	7		
Змістовий модуль 1. Психологія (Основи психології)							
Тема 1. Вступ до психології	8	2	-	1	5	2 ДС, Р	
Тема 2. Психічні явища особистості та емоційно-вольові процеси	10	2	2	1	5	2 ДС, Р	
Тема 3. Формування особистості. соціалізація особистості	10	2	2	1	5	2 ДС, Р	
Тема 4. Типові особливості особистості. Темперамент	10	2	2	1	5	2 Р, ДБ	
Тема 5. Характер. Типологія характерів	10	2	2	1	5	2 Р, ДС	
Тема 6. Спілкування і діяльність	10	2	2	1	5	2 Р, ДБ	
Тема 7. Потребово-мотиваційна сфера особистості	9	2	2	-	5	2 Р, ДС	
Тема 8. Емоційно-вольова сфера особистості	9	2	2	-	5	2 Р, ДС	
Тема 9. Природа конфліктів, їхні функції та профілактика	8	2	2	-	4	2 Р, ДБ	
Тема 10. Формування	6	2	-	-	4	2 Р, ДС	

здорового способу життя особистості. Стрес Робота з стресом						
Разом за змістовим модулем 1	90	20	16	6	48	20
Змістовий модуль 2. Психологія (Вікова, педагогічна та спеціальна психологія)						
Тема 11. Характеристика психічного розвитку дитини (за умов типового та порушеного розвитку)	7	2	-	-	5	2 Р, ДС
Тема 12. Психологія дошкільного дитинства	9	2	2	-	5	2 Р, ДС
Тема 13. Психологія молодшого школяра	9	2	2	-	5	2 Р, ДБ
Тема 14. Психологія підлітка	9	2	2	-	5	2 Р, ДБ
Тема 15. Психологія ранньої юності та віку дорослості	10	2	2	1	5	2 Р, ДС
Тема 16. Психологія навчання	10	2	2	1	5	2 Р, ДС
Тема 17. Психологія виховання.	10	2	2	1	5	2 Р, ДС
Тема 18. Психологія вчителя	10	2	2	1	5	2 Р, ДБ
Тема 19. Патопсихологічна характеристика психічних процесів	8	2	-	1	5	2 Р, ДС
Тема 20. Патопсихологічний розвиток як фактор девіантної поведінки	8	2	-	1	5	2 Р, ДС
Разом за змістовим модулем 2	90	20	14	6	50	20
Модульні контрольні роботи						60
Екзамен						60

Усього годин/балів	180	40	30	12	98	100
---------------------------	-----	----	----	----	----	-----

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

1. Основні галузі психологічних знань.
2. Експериментальні методи дослідження особистості.
3. Психічний детермінізм. Свідоме, передсвідоме, несвідоме.
4. Концепція структури і розвитку особистості О.М. Леонтьєва
5. Теорія соціального навчання.
6. Вітчизняна психологія особистості.
7. Основні психологічні характеристики поведінки. Квадрат. Трикутник: Прямокутник. Коло. Зигзаг.
8. Типи людей та «локус контролю».
9. Вплив темпераменту на ефективність професійної діяльності.
10. Методи діагностики типів темпераменту.
11. Психопатія.
12. Соціальні типи характерів за Е. Фроммом. Мазохіст-садист». «Руйнівник». Конформіст-автомат.
13. Головні відмінності діяльності людини від активності тварин.
14. Функціональні мотиви. Матеріальні мотиви.
15. Поняття активної життєвої позиції.
16. Засоби ефективної адаптації.
17. Проблеми психічного розвитку і становлення особистості.
18. Психічний і особистісний розвиток дитини до вступу в школу.
19. Психічний і особистісний розвиток молодшого школяра.
20. Проблема підліткового віку у життєвому циклі людини.
21. Психологічний та особистісний розвиток старшокласника.

22. Основні ознаки періоду зрілості.
23. Особистість вчителя в системі освіти і виховання.
24. Психологічна характеристика методів педагогічного впливу.
25. Проблема реалізації диференційованого підходу в навчанні.
26. Педагогічна діяльність як творчий процес. Особливості педагогічної творчості.
27. Загальна характеристика розладів психофізичного розвитку та їх причини.
28. Особливості розвитку, навчання при порушеннях слуху та зору.
29. Особливості навчання особистості при порушенні інтелекту, ЗПР.
30. Особливості навчання дітей при вадах мовлення.

6. Політика оцінювання

Усі заняття студент відвідує згідного розкладу навчального процесу. У випадку, коли студент має дозвіл на вільне відвідування, лекційний матеріал може опрацьовувати самостійно. Коли ж студент з певних об'єктивних причин не зміг бути присутнім на практичних заняттях та лабораторних роботах, він може їх відпрацювати під час індивідуальних занять.

Також враховується науково-дослідницька робота студента, публікації, участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо.

Жодна з форм порушення академічної доброчесності (присвоєння чужих робіт чи ідей, плагіат, некоректне цитування та ін.) недопустима. За таких дій – адекватна реакція відповідно до таких нормативних документів:

- [«Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату»](#);
- [«Кодекс академічної доброчесності»](#).

7. Підсумковий контроль

Якщо студента не влаштовує оцінка і він бажає підвищити свій рейтинг, то він може виконати контрольну роботу, або підготувати реферат за тією темою, за якою недостатньо балів.

У випадку складання екзамену результати виконання модульних контрольних робіт анулюються. Екзамен може проводитись як в усній, так і у письмовій формі.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	Добре
67-74	Задовільно
60-66	Достатньо
1-59	Незадовільно

8. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
2. Гошовська Д. Т. Психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу [навч.-метод. посіб.]. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 220 с.
3. Дегтяренко Т. М., Вавіна Л. С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [Навчальний посібник]. Суми: ВТД "Універсальна книга", 2008. 302 с.
4. Ляшенко Т. Д., Бастун Н. А. Діти з затримкою психічного розвитку та їх навчання : навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів: [Текст]. Київ : ІЗМН, 1997. 128 с.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
6. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія. Київ: Академвидав, 2008. 346 с.

7. Потапчук Л. В. Педагогічна психологія: метод. рек. для студ. спеціальності "Психологія". Луцьк : РВВ "Вежа" Волин. держ ун-ту Ім. Лесі Українки, 2004. 90 с.
8. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. 2-е вид. Київ: Академвидав, 2009. 360 с.
9. Савенкова Л.О. Психологія спілкування: навч. посіб. / [Л. О. Савенкова та ін.]; за заг. ред. Л.О. Савенкової; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ :КНЕУ, 2015. 309 с.
10. Вікова та педагогічна психологія [Текст] / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ : Просвіта, 2001. 416 с.
11. Гнездилова О. Н. Психологические аспекты инновационной деятельности педагога. *Психологическая наука и образование*. 2006. № 4. С. 61–65.
12. Кононець М.О. Психологія конфлікту: комплекс навчально-методичного забезпечення підготовки бакалаврів всіх спеціальностей. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. 48 с.
13. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія [Текст.] Київ : Каравела, 2009. 224 с.
14. Лозова В. І., Г. В. Троцко. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. Харків : «ОВС», 2002. 400 с.
15. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с.
16. Подоляк Л. Г., Главник О. П. Основи педагогічної психології [Текст]. Київ : Главник, 2006. 112 с.
17. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія [Текст]. Суми : ВТД «Університетська книга», 2010. 352 с.
18. Савчин М. Здоров'я людини і духовний особистісний і тілесний виміри: монографія. Дрогобич :ПП «НОСВІТ», 2019. 232с.
19. Савчин М. В. Педагогічна психологія [Текст]. Київ : Академвидав, 2007. 424 с.

20. Семиченко В. А., В. С. Заслуженюк. Психологічна структура педагогічної діяльності. Київ : Вид.-поліграф. центр «Київ. ун-ет», 2001. 217 с.
21. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2012 р. 296 с.
22. Степанов О. М. Педагогічна психологія [Текст]. Київ : Академвидав, 2011. 413 с.

Інтернет-ресурси

<http://psylib.org.ua/books/>

<http://www.nibu.kiev.ua/>

<http://psychologiya.org.ua/>

<http://psylib.org.ua/books/>

9. Перелік питань до екзамену

1. Поняття про психологію як науку. Галузі психологічної науки.
2. Методи науково-психологічного дослідження.
3. Методи психології та організація психологічного дослідження.
4. Місце психології в системі наук.
5. Структура і завдання сучасної психології.
6. Поняття про психіку.
7. Мозок і психіка.
8. Психіка і свідомість.
9. Поняття про відчуття. Характеристика окремих видів відчуттів.
10. Поняття про сприймання. Види сприймань. Сприймання простору, часу і руху.
11. Загальне поняття про пам'ять. Види пам'яті. Основні процеси пам'яті.
12. Поняття про мислення. Характеристика мислення як вищої форми пізнавальної діяльності.
13. Поняття про уяву. Характеристика основних видів уяви.
14. Поняття про діяльність. Види діяльності та їх характеристика.

15. Психологічна характеристика основних видів людської діяльності.
16. Поняття про волю. Вольові якості особистості.
17. Поняття про емоції та почуття. Форми переживання почуттів: афекти, стреси, настрої, фрустрація.
18. Поняття про темперамент. Характеристика основних типів темпераменту.
19. Темперамент і проблеми виховання.
20. Загальне поняття про характер. Формування характеру в різні вікові періоди.
21. Поняття про здібності. Види здібностей та їх розвиток.
22. Поняття особистості в психології. Структура особистості.
23. Розвиток самосвідомості в онтогенезі.
24. Періодизація психічного розвитку.
25. Поняття спілкування та комунікації.
26. Засоби та види спілкування.
27. Поняття про конфлікт. Види конфліктів.
28. Місце вікової психології в системі психологічної науки.
29. Спеціальна психологія та її галузі.
30. Співвідношення між віковою психологією та іншими галузями психології.
31. Поняття про вік людини; різновиди віку.
32. Періодизація психічного розвитку людини.
33. Методи вікової психології.
34. Педагогічна психологія та її галузі.
35. Методи педагогічної психології.
36. Педагогічна діяльність: характеристика та зміст.
37. Особливості проведення спостереження, експерименту, опитування та тестування з особами різного віку.
38. Основні умови психічного розвитку людини.
39. Сучасна періодизація психічного розвитку людини.
40. Етапи розвитку дитини у пренатальному стані.
41. Центральне психологічне новоутворення періоду новонародженого.

42. Криза народження та її характеристика.
43. Криза першого року життя: симптоми, шляхи подолання.
44. Центральні психологічні новоутворення немовлячого періоду.
45. Особливості пізнавальної сфери у ранньому дитинстві: сприймання, пам'ять, уява, увага.
46. Мовленнєвий розвиток у ранньому дитинстві. Егоцентричне мовлення. Білінгвізм.
47. Страхі та тривоги у ранньому дитинстві; їхні причини та різновиди.
48. Становлення Я-концепції у ранньому дитинстві.
49. Криза третього року життя: симптоми, шляхи подолання.
50. Страхі та тривоги у пізньому дитинстві.
51. Взаємини з батьками і ровесниками у пізньому дитинстві.
52. Криза сьомого року життя: симптоми, шляхи подолання.
53. Центральні психологічні новоутворення пізнього дитинства.
54. Загальні тенденції формування особистості підлітків.
55. Криза підліткового періоду: симптоми, шляхи подолання.
56. Становлення Я-концепції в юнацькому віці.
57. Криза юнацького віку: симптоми, шляхи подолання.
58. Центральне психологічне новоутворення юнацького віку.
59. Кризи віку дорослості.
60. Загальна характеристика педагогічної діяльності.
61. Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності.
62. Структура педагогічних здібностей.
63. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь.
64. Стилi педагогічної діяльності
65. Розлади відчуття.
66. Розлади сприймання.
67. Розлади уваги.
68. Порушення пам'яті.
69. Розлади мислення.

70. Розлади інтелекту.
71. Порушення мовлення.
72. Порушення емоційної сфери.
73. Порушення волі.
74. Поняття про девіантну поведінку. Типи девіантної поведінки.
75. Причини формування девіантної поведінки. Форми вияву девіантної поведінки.